

Afričané a tlukot na mokré dveře Středozeří

Camelia Paraschiv

Řešení otázky nelegálního přistěhovalectví a států jižní Evropy je podle pohraniční kontroly Evropské unie Frontex sídlící ve Varšavě v nedohlednu. Frontex přitom již dlouho usiluje o posílení sítě pohraničních hlídek, získání peněžních prostředků a dosažení oboustranných dohod mezi evropskými a africkými zeměmi.

Zatímco se jednání táhnou, klíčové regiony jako Kanárské ostrovy, pobřeží Andalusie, španělské enklávy v Ceutě a Melile, středomořské ostrovy Lampedusa (Itálie) a Malta nadále „vítají“ pateras (španělsky: dřevěné loďky s plochým dnem) ve svých vodách. Po prvním obrovském přílivu nelegálních přistěhovalců na Kanárské ostrovy v roce 2002, dosáhl problém v roce 2006 alarmujících rozměrů a stal se středem zájmu medií celého světa. Po celou dobu zůstává cena zmařených lidských životů tragicky vysoká: například jen v červnu 2007 zahynulo ve svých pateras na cestě do Evropy 154 afrických imigrantů.

Lampedusa – kousek Afriky v Itálii

Podle zprávy italského ministerstva vnitra připlulo v první polovině roku 2006 na ostrov Lampedusa 178 lodí s celkovým počtem 10 414 osob na palubě; většina přistěhovalců pocházela ze subsaharské Afriky, Maroka a z oblastí Blízkého východu. Cesta těchto přistěhovalců, kterou organizují libyjské a tuniské sítě obchodu s lidmi, probíhá v přeplněných, vratkých lodích a v nehygienických podmínkách. První zkouškou pro přistěhovalce je přežít tuto cestu. Druhou neméně obtížnou zkouškou je dosažení statusu žadatele o azyl. „Odměnou“, jestli lze vůbec použít takového pozitivního výrazu, za splnění druhé zkoušky je pak zadržení uprchlíků v přeplněných táborech.

Většina přistěhovalců však nesloží ani zkoušku první. Například sicilský rybář Giovanni při svém rozhovoru pro Radio France Internationale v roce 2004 vypovídal o svých děsivých zkušenostech, že v sítích nachází kromě ryb také části lidských těl. Podmínky se od této doby ještě zhoršily. V první polovině roku 2007 přišlo doposud o život na cestě z Libye do Itálie 249 lidí, což znamená, že za pouhých šest měsíců se čísla přiblížila smutnému rekordu v počtu 302 úmrtí za rok 2006.

Zachyceni v rybářských sítích ve studených maltézských vodách

Se svými 400 000 obyvateli a jednou z nejvyšších hustot obyvatelstva na světě (1.271 obyvatel na km², což ji staví na sedmé místo ve světě) přijala Malta od roku 2000 přes pět tisíc nelegálních migrantů. Přičemž od počátku roku 2007 jich na Maltu připlulo více než tisíc a číslo neustále stoupá. Připlouvají sem díky stejné síti libyjských organizací obchodu s lidmi, které jim slibují vysněnou Itálii, místo níž mylně zakotví na maltézském pobřeží nebo ztroskotají v maltézských vodách.

Na nedostatek peněžních prostředků a podpory ze strany Evropské unie zareagovala Malta tak, že odmítá zachránit migranty ztroskotavší v jejích vodách. Tato politika vedla k šokujícímu zacházení (nebo spíš nezacházení) místních orgánů s přistěhovalci. Například 23. června bylo nalezeno dvacet sedm ztroskotaných imigrantů, kteří uvázli v maltézské síti na tuňáky vzdálené šedesát km od Libye. Maltézské úřady jim po tři dny odmítaly poskytnout pomoc, nakonec v jejich prospěch zasáhla italská loď. V podobném případě týden předtím na

sebe Malta nevezala zodpovědnost za životy padesáti jedna Afričanů, kteří ztroskotali v jejích vodách. V tomto případě jim přišli na pomoc Španělé, kteří je zachránili.

Přestože mezinárodní společenství odsoudilo tvrdý postoj maltéžské vlády, maltéžský ministr vnitra Tonio Borg trval na tom, že „Malta nemůže přijmout všechny migranty, kteří tvrdí, že se nechtějí vrátit zpět do Lybie.“ Ve skutečnosti vede ve svých důsledcích migrační tlak na populaci malého ostrova ke xenofobnímu chování, který se projevil v zamítnutém návrhu maltéžského opozičního poslance Joe M.Sammuta ze dne 5.července 2007, ve kterém navrhoval zavést oddělenou autobusovou přepravu pro chudinské migranty, aby nedocházelo k jejich „směšování“ s Malťany.

Zlepšení situace nelegálních migrantů ve Španělsku – těch afrických

Ve srovnání s Maltou vypadá naopak vývoj španělské migrační politiky celkem slibně. Podle slov španělského předsedy vlády Rodrígueza Zapatera během výroční parlamentární debaty na téma stav národa (estado de la nación), která proběhla na konci června 2007, přispěly hlídky Frontexu k šedesátiprocentnímu snížení příjezdu nelegálních člunů „to znamená, že situace je oproti minulým rokům zcela odlišná, zejména co se Kanárských ostrovů týče“ řekl. Navíc Maria Consuelo Rumí, ministr zahraničních věcí a přistěhovaleckých otázek, oznámil, že v roce 2007 bylo repatriováno dvacet pět tisíc migrantů. Bylo také dosaženo dohod o spolupráci v boji proti nelegální migraci mezi Španělskem a africkými zeměmi původu migrantů.

Jenomže problém ve své podstatě pořád přetrvává a čluny pateras nepřestávají do španělských vod připlouvat. Jak se ukázalo v únoru 2007, nejedná se pouze o problém počtu. Objevení přistěhovalecké lodě, která měla na palubě 370 ilegálních migrantů, nedaleko ostrova Mauritius, poukazuje na skutečnou komplexitu celého problému: pasažéři této lodi byli Asiáté a ne Afričané.

Článek byl přeložen z CafeBabel.com, kde byl 7.8.2007 publikován. Překlad byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.